

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 3 czerwca 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. odmówił J. W. prawa do emerytury wskazując, że wnioskodawca na dzień wydania decyzji nie osiągnął wieku emerytalnego, a na dzień 1 stycznia 1999 roku nie udokumentował wymaganego przez ustawodawcę stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Organ rentowy wskazał, że nie uwzględnił jako pracy w tych warunkach okresu zatrudnienia wnioskodawcy od 16 października 1975 roku do 30 czerwca 1989 roku w (...) Zakładach Radiowych (...) w Ł., z uwagi na fakt, że świadectwo pracy nie spełnia wymogów formalnych, tj. nie zawiera daty końcowej zatrudnienia w szczególnych warunkach i rodzaju wykonywanych prac oraz zawarto w nim błędny punkt zarządzenia resortowego. (decyzja k. 20 akt ZUS)

J. W. odwołał się w dniu 3 lipca 2014 roku od powyższej decyzji do sądu, wnosząc o jej zmianę i przyznanie mu prawa do spornego świadczenia od dnia 17 czerwca 2014 roku z uwagi na zatrudnienie w szczególnych warunkach. Wniósł także o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. (odwołanie k. 2-5)

Odpowiadając na odwołanie pismem z dnia 11 lipca 2014 roku organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. (odpowiedź na odwołanie k. 9-10)

Decyzją z dnia 7 lipca 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. odmówił J. W. prawa do emerytury wskazując, że wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 roku nie udokumentował wymaganego przez ustawodawcę stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Organ rentowy wskazał, że nie uwzględnił jako pracy w tych warunkach okresu zatrudnienia wnioskodawcy od 16 października 1975 roku do 30 czerwca 1989 roku w (...) Zakładach Radiowych (...) w Ł., z uwagi na fakt, że świadectwo pracy nie spełnia wymogów formalnych, tj. nie zawiera daty końcowej zatrudnienia w szczególnych warunkach i rodzaju wykonywanych prac oraz zawarto w nim błędny punkt zarządzenia resortowego. (decyzja k. 21 akt ZUS)

Wnioskodawca odwołał się w dniu 28 sierpnia 2014 roku od powyższej decyzji do sądu, wnosząc o jej zmianę i przyznanie mu prawa do spornego świadczenia. (odwołanie k. 2 akt VIII U 2999/14 załączonych do akt sprawy)

Odpowiadając na powyższe odwołanie pismem z dnia 5 września 2014 roku organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. (odpowiedź na odwołanie k. 3 akt VIII U 2999/14 załączonych do akt sprawy)

Sprawy obu odwołań J. W. zostały połączone do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia. (zarządzenie k 5 akt VIII U 2999/14 załączonych do akt sprawy)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. W. urodził się w dniu (...). (okoliczność bezsporna)

W okresie od dnia 24 stycznia 1973 roku do dnia 30 czerwca 1989 roku wnioskodawca był zatrudniony w (...) Zakładach Radiowych (...) w Ł., początkowo na stanowisku ustawiacza automatów, a następnie – po odbyciu służby wojskowej - od dnia 16 października 1975 roku do 30 czerwca 1989 roku – na stanowisku szlifierza. (świadectwo pracy, świadectwo wykonywania pracy zaliczonej do pierwszej kategorii zatrudnienia k. 3, k 4 akt ZUS, odpis stron 82-83 legitymacji ubezpieczeniowej k 8 odw., umowa o pracę z dnia 16.10.1975 r., odpisy angaży – dokumentacja – koperta k. 18, k.22, przesłuchanie wnioskodawcy k 59 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami k 19 odw.)

Pracę na stanowisku szlifierza wnioskodawca wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, szlifując mechanicznie narzędzia metalowe i części zamienne do form przy użyciu tarcz krzemowych i korundowych. W spornym okresie zatrudnienia wnioskodawca nie był oddelegowywany do innych prac. (zeznania świadka S. J. – protokół rozprawy z dnia 21 kwietnia 2015 roku – zapis nagrania 00:06:18 – 00:16:51 – płyta CD – koperta k 31,

zeznania świadka Z. D. – protokół rozprawy z dnia 21 kwietnia 2015 roku – zapis nagrania 00:16:52 – 00:23:44 – płyta CD – koperta k 31, przesłuchanie wnioskodawcy k 59 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami k 19 odw.)

Pracę tę świadczył w dziale narzędziowym w systemie dwuzmianowym - od 5.15 do 13.15 i od 13.15 do 21.15, pracując w kurzu, opiłkach metali, wytwarzanych przy ścieraniu tarcz. W pomieszczeniu gdzie szlifowało się narzędzia stało od 20 do 25 maszyn. Wyciągi ustawione przy maszynach nie zapewniały odpylenia. (zeznania świadka S. J. – protokół rozprawy z dnia 21 kwietnia 2015 roku – zapis nagrania 00:06:18 – 00:16:51 – płyta CD – koperta k 31, zeznania świadka Z. D. – protokół rozprawy z dnia 21 kwietnia 2015 roku – zapis nagrania 00:16:52 – 00:23:44 – płyta CD – koperta k 31, zeznania świadka M. G. – protokół rozprawy z dnia 21 kwietnia 2015 roku – zapis nagrania 00:23:45 – 00:29:38 – płyta CD – koperta k 31, zeznania świadka A. M. – protokół rozprawy z dnia 21 kwietnia 2015 roku – zapis nagrania 00:30:19 – 00:34:29 – płyta CD – koperta k 31, przesłuchanie wnioskodawcy k 59 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami k 19 odw.)

Szlifierze otrzymywali dodatek za pracę w warunkach szkodliwych, mleko. (zeznania świadka S. J. – protokół rozprawy z dnia 21 kwietnia 2015 roku – zapis nagrania 00:06:18 – 00:16:51 – płyta CD – koperta k 31, zeznania świadka Z. D. – protokół rozprawy z dnia 21 kwietnia 2015 roku – zapis nagrania 00:16:52 – 00:23:44 – płyta CD – koperta k 31, zeznania świadka A. M. – protokół rozprawy z dnia 21 kwietnia 2015 roku – zapis nagrania 00:30:19 – 00:34:29 – płyta CD – koperta k 31, przesłuchanie wnioskodawcy k 59 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami k 19 odw.)

Tarcza szlifierska, zbudowana jest z kwarcu, który przy szlifowaniu wytwarza pył krzemionki krystalicznej, będący źródłem czynnika szkodliwego dla zdrowia. J. W. przez okres swego zatrudnienia w (...) Zakładach Radiowych na stanowisku szlifierza wykonywał pracę w warunkach szkodliwych dla zdrowia. (opinia biegłego sądowego w dziedzinie BHP M. C. k 49 w zw. z opinią tego biegłego wydaną w sprawie VIII U 2748/14 k 37 - 39)

Praca wnioskodawcy na stanowisku szlifierza od dnia 16 października 1975 roku zaliczana została przez zakład pracy do pracy w I kategorii zatrudnienia. (odpis pisma (...) Zakładów Radiowych (...) -4 bez daty, – dokumentacja – koperta k. 18, k 22, świadectwo wykonywania pracy zaliczonej do pierwszej kategorii zatrudnienia – k. 4 akt ZUS)

Wnioskodawca legitymuje się ponad 25 - letnim okresem składkowym i nieskładkowym. (okoliczność bezsporna)

W dniu 19 maja 2014 roku ubezpieczony złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury. (wniosek k. 1 - 4 akt ZUS).

Wnioskodawca nie przystąpił do Otwartego Funduszu Emerytalnego. (wniosek o emeryturę k. 1 odw. akt ZUS plik I)

W dniu 17 czerwca 2014 roku J. W. rozwiązał stosunek pracy. (świadectwo pracy k. 7)

Zakład Ubezpieczeń Społecznych – II Oddział w Ł. zaliczył wnioskodawcy jako pracę w warunkach szczególnych następujące okresy zatrudnienia:

- od 29 czerwca 1990 roku do 15 lutego 1993 roku w (...) Zakładach Radiowych (...),

- od 16 lutego 1993 roku do 30 września 1998 roku w (...) spółce z o.o.,

łącznie 8 lat, 2 miesiące i 26 dni.

(niesporne)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o powołane dokumenty, zeznania świadków, przesłuchanie wnioskodawcy oraz w oparciu o opinię biegłego sądowego ds. BHP.

Dowody te Sąd uznał za spójne. Zeznania świadków mają tym większy walor dowodowy, że pochodzą od osób bezpośrednio współpracujących z ubezpieczonym w spornym okresie. Świadczyli jednoznacznie potwierdzili, iż przez sporny okres zatrudnienia w (...) Zakładach Radiowych wnioskodawca wykonywał na szlifierni tylko prace szlifierskie. Zeznania świadków nie zostały zasadnie podważone przez organ rentowy w toku procesu. Przedstawione

dowody wskazują więc wprost, że zakres obowiązków J. W. na zajmowanym stanowisku szlifierza oraz miejsce jego pracy – szlifiernia w dziale narzędziowym związane były bezpośrednio z pracą przy szlifowaniu lub ostrzeniu wyrobów i narzędzi metalowych oraz polerowaniu mechanicznym, a praca ta była wykonywana w sposób stały i w pełnym wymiarze czasu pracy – ubezpieczony przez cały okres zatrudnienia wykonywał te same obowiązki pracownicze bez żadnej przerwy. W tej sytuacji Sąd nie znalazł podstaw, by odmówić tym zeznaniom wiarygodności i mocy dowodowej.

W zakresie ustalenia okoliczności narażenia wnioskodawcy na ekspozycję warunków szkodliwych podczas pracy w (...) Zakładach Radiowych przy szlifowaniu mechanicznym Sąd oparł się na niekwestionowanej przez żadną ze stron, pełnej i logicznie uzasadnionej pisemnej opinii biegłego sądowego ds. BHP – M. C..

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 184 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura, po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40 jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat- dla kobiet i 65 lat- dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art.27.

Emerytura ,o której mowa w ust.1 , przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego oraz rozwiązania stosunku pracy- w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem (art.184 ust.2)

Stosownie do art.32 ust.1 powołanej ustawy, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art.27 pkt 1.

Ustęp 2 tego przepisu stanowi natomiast, że dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust.1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych. Ustęp 4 cytowanego przepisu wskazuje, że wiek emerytalny, o którym mowa w ustępie 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ustępie 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Przywołane przepisy dotychczasowe to rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku, Nr 8, poz.43 z późn zm.).

W myśl § 2 tego rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ustęp 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

W § 3 ustawodawca wskazał, że za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany „wymaganym okresem zatrudnienia” uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia.

Z kolei §4 tego rozporządzenia stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A stanowiącym załącznik do cytowanego wyżej rozporządzenia, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie pozostawała praca J. W. w okresie od 16 października 1975 roku do 30 czerwca 1989 roku. Organ rentowy wydając zaskarżoną decyzję nie zaliczył tego okresu do stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach.

Okresy pracy w szczególnych warunkach, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Brak takiego świadectwa nie wyklucza jednak dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego. Stanowisko takie wielokrotnie zajmował Sąd Najwyższy, który między innymi w wyroku z dnia 2 lutego 1996 roku (II URN 3/95, OSNAP 1996/16/239) stwierdził, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być udawadniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz 49 ze zm.) dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami.

W przeprowadzonym postępowaniu ubezpieczony udowodnił, iż wykonywał w spornym okresie - od 16 października 1975 roku do 30 czerwca 1989 roku pracę w szczególnych warunkach jako szlifierz- szlifując i ostrząc wyroby i narzędzia metalowe.

Powyższy wniosek wynika wprost z dowodów, na których Sąd oparł swe ustalenia faktyczne, a w szczególności z niespornej opinii biegłego sądowego ds. BHP, który stanowczo i jednoznacznie stwierdził, że wykonywanie opisanych czynności szlifowania powoduje narażenie pracownika zajmującego się tymi zadaniami na te same czynniki szkodliwe niezależnie od gałęzi przemysłu, w ramach której prace te są wykonywane. Zasadnicze znaczenie ma bowiem – co wynika wprost z wniosków końcowych tej opinii – nie materiał obrabiany (różny w różnych gałęziach przemysłu) lecz obrabiający – tj. tarcza szlifierska, a w zasadzie kwarc, z którego jest zbudowana, będący głównym źródłem czynnika szkodliwego dla zdrowia, tj. pyłu krzemionki krystalicznej.

Stwierdzić zatem w sposób jednoznaczny należy, że przez okres zatrudnienia wnioskodawcy na stanowisku szlifierza w (...) Zakładach Radiowych wykonywał on pracę w warunkach szkodliwych dla zdrowia.

Na marginesie tylko wskazać pomocniczo należy na treść załącznika do przywołanego na wstępie rozporządzenia - Wykaz A zatytułowany "Prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego", który to zawiera listę prac rodzajowo zróżnicowanych wedle kryterium branżowego. W dziale III w punkcie 78 wykaz ten przewiduje prace polegające na szlifowaniu lub ostrzeniu wyrobów i narzędzi metalowych oraz polerowaniu mechanicznym. Ponadto prace te wymienione są w załączniku nr 2 do zarządzenia Nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 roku, stanowiącego wykaz stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach uprawniające do niższego wieku emerytalnego oraz do wzrostu emerytury lub renty inwalidzkiej wymienione w wykazie B stanowiącego załącznik do rozporządzenia z 1983 roku.

Zestawiając powyższe uregulowania z wydaną w sprawie opinią biegłego wskazać należy na trafność twierdzeń wnioskodawcy w zakresie charakteru jego pracy w spornym okresie.

Posiadany przez ubezpieczonego łączny staż pracy w szczególnych warunkach wynosi w tej sytuacji 21 lat 11 miesięcy i 10 dni, tym samym znacznie przekracza ustawowe minimum 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Mając powyższe ustalenia na uwadze Sąd uznał, iż J. W. spełnił wszystkie wymagane warunki do uzyskania prawa do emerytury – w dniu 17 czerwca 2014 roku ukończył 60 rok życia, a tym samym osiągnął wiek emerytalny, rozwiązał stosunek pracy, udowodnił wymagany – 25 letni okres zatrudnienia, w tym wykazał, iż przez ponad 15 lat wykonywał pracę w szczególnych warunkach.

Dlatego też Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 7 lipca 2014 roku i przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury.

W zakresie odwołania od decyzji z dnia 3 czerwca 2014 roku Sąd na podstawie art.. (...) k.p.c.

O kosztach procesu, na które złożyły się koszty zastępstwa procesowego wnioskodawcy, Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., obciążając organ rentowy obowiązkiem ich zwrotu. Ustalając wysokość stawki tego wynagrodzenia Sąd oparł się na przepisach § 11 ust.2 i § 12 ust.1 pkt 2 w zw. z § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U nr 163, poz. 1349) w brzmieniu obowiązującym w dniu wniesienia odwołania. Przyznając czterokrotność stawki minimalnej wynagrodzenia Sąd wziął pod uwagę rodzaj i stopień zawłości sprawy, wymagającej przeprowadzenia obszernego postępowania dowodowego oraz znaczny nakład pracy pełnomocnika w gromadzeniu dowodów.

Z tych wszystkich względów Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.